

ELS ESTUDIANTS UNIVERSITARIS DAVANT ELS ESTUDIS I EL FUTUR PROFESSIONAL

ÀREA DE DRET

Josep M. Masjuan

Helena Troiano

Cris Molins

Universitat Autònoma de Barcelona

L'objectiu d'aquest document és presentar breument una recerca realitzada recentment sobre els estudiants universitaris, posant un especial èmfasi en aquells aspectes que diferencien les àrees d'estudi per tal de que puguin ser utilitzats pels responsables de les mateixes a les diferents universitats.

Les dades que segueixen corresponen, doncs, a la recerca sobre 'Els estudiants universitaris davant els estudis i el futur professional', la qual ha estat realitzada sota l'impuls del Departament d'Universitats i Societat de la Informació i amb el suport de l'Agència de la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya. Hi ha participat la Universitat de Constança, la Universitat de Grenoble i la Universitat Autònoma de Barcelona, en el marc de la xarxa UNI21 de la Federació de les Regions d'Europa per la recerca en Educació i Formació (FREREF).

Hem partit de la suposició que l'increment del nombre d'universitaris que s'ha produït arreu d'Europa i particularment a Catalunya i Espanya, ha generat un augment de la diversitat entre els estudiants atès que s'ha obert el ventall pel que fa a l'origen social dels estudiants així com pel cantó de les noies. Aquest augment de la diversitat s'ha vist reforçat per un context general de canvi ràpid en molts aspectes de la vida social.

Hem seleccionat un conjunt de temes de l'enquesta que poden ajudar a avaluar les titulacions i a plantejar-se objectius de millora. En aquest document ens referim fonamentalment a les titulacions de l'àrea de dret.

1.- Metodologia

Es tracta d'una enquesta realitzada a 4029 estudiants, seleccionats tenint en compte les diferents àrees d'estudi, però sense seguir criteris estrictes de mostreig, dels quals 984 corresponen a la regió Alemanya de Baden-Wutemberg, 1.230 a la regió francesa de Rhône Alpes i 1.823 a Catalunya.¹ En el cas de Catalunya, el qüestionari es va passar a les universitats de la província de Barcelona en una sessió de classe, complementant la mostra obtinguda a través del correu. Va ser passat durant el curs 2001-2002.

L'anàlisi s'ha realitzat a partir de comparar les titulacions de dret amb la mitjana, destacant a més a més aquells aspectes que polaritzen l'àrea en relació a unes altres que s'indiquen en concret a cada cas.

2.- Motivacions en l'elecció dels estudis

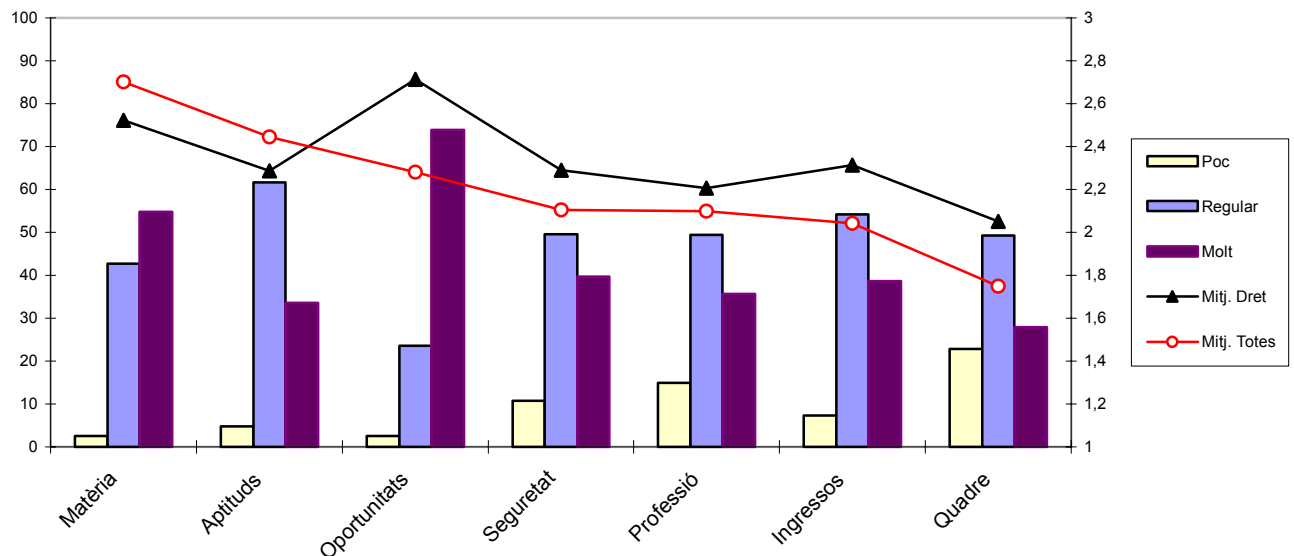
Hem distingit tres tipus de motivacions que poden influir amb més o menys pes a l'hora de triar un tipus o un altre d'estudis universitaris:

- Motivacions expressives l'interès per la matèria, les aptituds personals.
- Motivacions instrumentals: bons ingressos, la seguretat en la feina, esdevenir quadre, oportunitats professionals.

¹ J.M.Masjuan, H. Troiano, C. Molins (2003) Els estudiants universitaris davant els estudis i el futur professional. Barcelona, AQU Catalunya, (publicació fotocopiada).

- Motivacions professionals: estudis vinculats a una professió.

La gràfica següent mostra les distribucions segons els diferents motius ordenats:

- Hom pot veure com els tres tipus de motius queden perfectament ordenats en el conjunt de la mostra de Catalunya. Els motius expressius prevalen sobre els professionals i aquests sobre els instrumentals.
- Els estudiants de dret es diferencien de la majoria de les altres àrees per la poca importància relativa que donen als valors expressius sobretot a l'interès per la matèria ($M=54\%/73\%$)².
- També es diferencien de la mitjana perquè donen més importància als bons ingressos (42%/28%), a les oportunitats professionals (77%/41%), i a esdevenir quadre (25%/16%).
- Destaquen per la importància que donen a la professió (49%/32%*).

La comparació entre les tres regions ens mostra la importància que tenen les diferents àrees a l'hora d'atreure uns o altres estudiants. Les àrees d'estudi han demostrat ser la variable més rellevant en les tres regions a l'hora de caracteritzar molts aspectes tant dels estudiants com del funcionament de les titulacions. És a dir que els estudiants tenen unes expectatives determinades quan elegeixen una àrea d'estudi i el professorat també comparteix una cultura comuna la qual malgrat les diferències pròpies de cada tema, de cada universitat o de cada col·lectiu, mostra unes diferències remarcables respecte les altres àrees. Els estudiants de dret es caracteritzen per la poca importància que donen a la pròpia matèria a l'hora d'escollir la titulació i junt amb els economistes i els enginyers, prioritzen les motivacions instrumentals. Les diferències entre els homes i les dones no són importants en aquest tema.

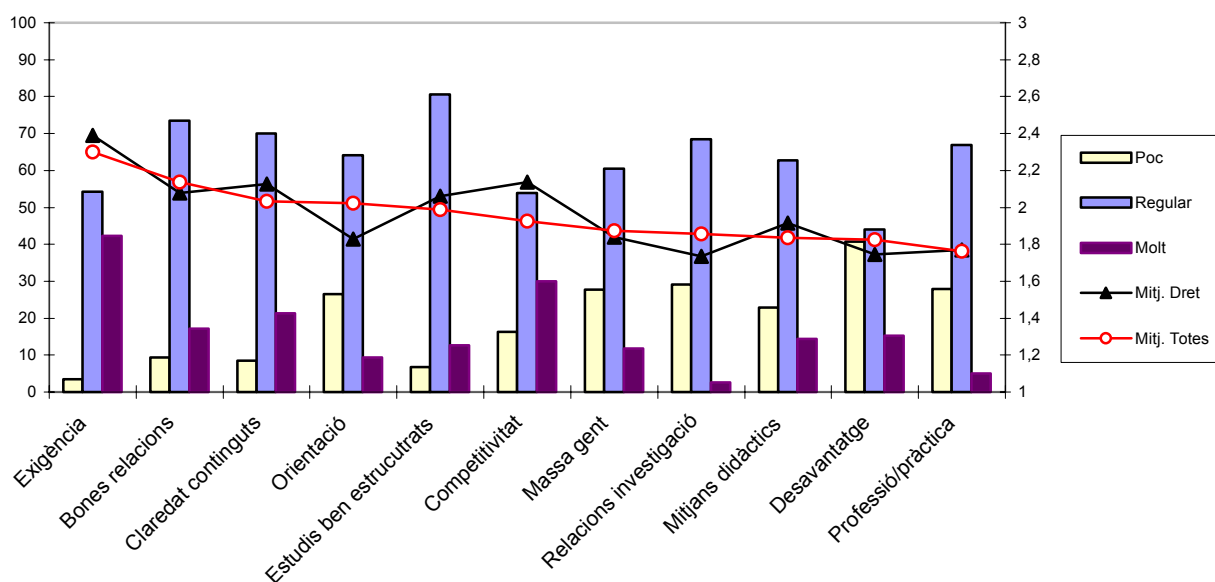
² Quan arreu del text trobem x%/y%, l'x indica el percentatge d'aquella resposta en la titulació d'humanitats i la y el percentatge en el conjunt de la mostra estudiada. El signe * indica que la diferència és estadísticament significativa.

3.- Caracterització dels estudis

En primer lloc introduïm un conjunt d'indicadors que caracteritzen l'orientació de cada una de les àrees de coneixement estudiades.

Aquests indicadors són les respostes a la pregunta: 'Segons tu, en quina mesura, dins la teva facultat o escola, els estudis escollits estan caracteritzats per...'

- Si considerem els resultats globals de l'enquesta constatem que l'exigència en els estudis destaca com una característica que és remarcada per una tercera part dels estudiants enquestats de totes les àrees. A continuació venen quatre aspectes directament relacionats amb l'organització de la docència amb distribucions molt semblants i simètriques: les relacions amb el professorat, la claredat en el plantejament dels exàmens, l'especialització dels estudis, i l'estructuració dels plans d'estudis. Un grup de tres indicadors més aviat relacionats amb l'alumnat se situen a continuació també amb unes distribucions molt simètriques però amb mitjanes més baixes, la qual cosa expressa que almenys per una tercera part del conjunt, ni la competitivitat, ni la massificació, ni les desavantatges representen un problema important pel. Per últim a l'oposició dels aspectes docents que hem citat al començament hi podem veure tres ítems que tenen a veure amb les concepcions i les pràctiques docents: la relació amb la recerca, nous plantejaments didàctics i la relació amb la pràctica, que són molt poc presents en el conjunt de les titulacions.

Pel que fa als estudiants de les titulacions de l'àrea de **Dret** podem ressaltar:

- Es diferencien de les altres àrees per considerar els estudis poc especialitzats ($P = 27\%/15\%^*$) i en la poca aplicació de la teoria a la pràctica ($28\%/34\%^*$)
- Es diferencien de les altres àrees per sobre de la mitjana en considerar l'exigència dels estudis ($42\%/35\%^*$), els quals els consideren més aviat estructurats ($Poc = 7/13\%^*$); consideren que són més aviat competitius ($30\%/20\%^*$), però poc desavantatjats ($40\%/35\%^*$).
- Es diferencien per sota de la mitjana en l'orientació a la recerca ($3\%/11\%^*$).

L'aspecte que el conjunt dels estudiants més ressalten és l'exigència dels estudis i el que menys la preparació per la professió/ relació teoria pràctica.

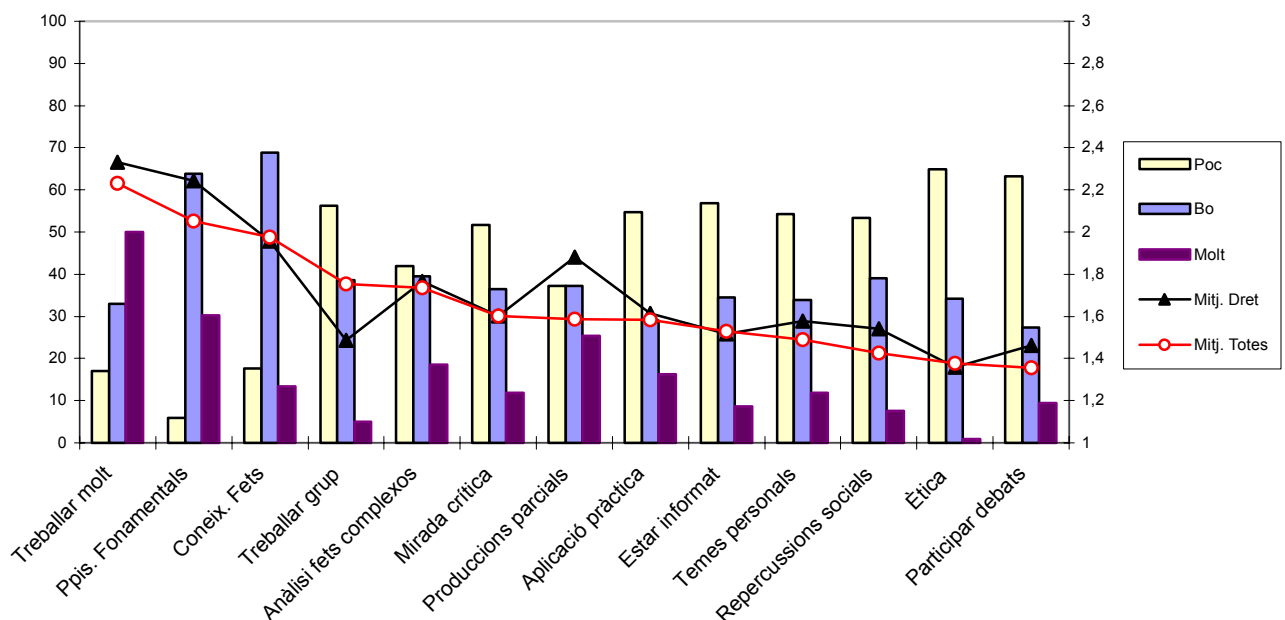
Els estudiants de dret s'assemblen als de l'àrea de socials per un enfocament més aviat generalista dels estudis, però en canvi consideren els estudis menys desavantatjats i en un clima de més competitivitat entre estudiants que a l'àrea de socials.

4.- Exigències en diferents aspectes

En aquest apartat analitzem la percepció dels estudiants en relació a un seguit d'aspectes relacionats amb els estudis tal com transcrivim a continuació:

'Què opines del que s'exigeix als estudiants de la teva titulació durant aquest any? Segons tu, quina importància s'atorga als punts següents:

La gràfica següent expliciten els aspectes considerats, ordenats segons la mitjana

Pel que fa al conjunt dels enquestats de les diferents àrees podem ressaltar:

- L'exigència de treballar pels estudis ocupa el primer lloc amb un valor una mica per sota que en la pregunta anterior i just una mica per sobre del centre de l'escala. Podem considerar, doncs que els estudiants tendeixen a fer una valoració més aviat baixa del que se'ls hi demana a la universitat. Els ensenyaments s'orienten més als principis i als fets que no pas a la pràctica, L'autonomia i el pensament crític ocupen posicions intermèdies i els aspectes ètics i polítics ocupen dels darrers llocs en la importància que segons els alumnes se'ls hi dona.

Pel que fa als estudiants de l'àrea de dret ressaltem:

- Els aspectes que més els diferencien de la majoria de les altres àrees és la presentació de treballs escrits (25%/13%*),
- Puntuen per sobre de la mitjana de les àrees en la importància donada als principis (M=30/18), en la realització de debats a classe (9/4*), aplicar els coneixements a la pràctica (16/9*), i el tenir en compte les repercussions socials dels estudis (Poc=53/62*).

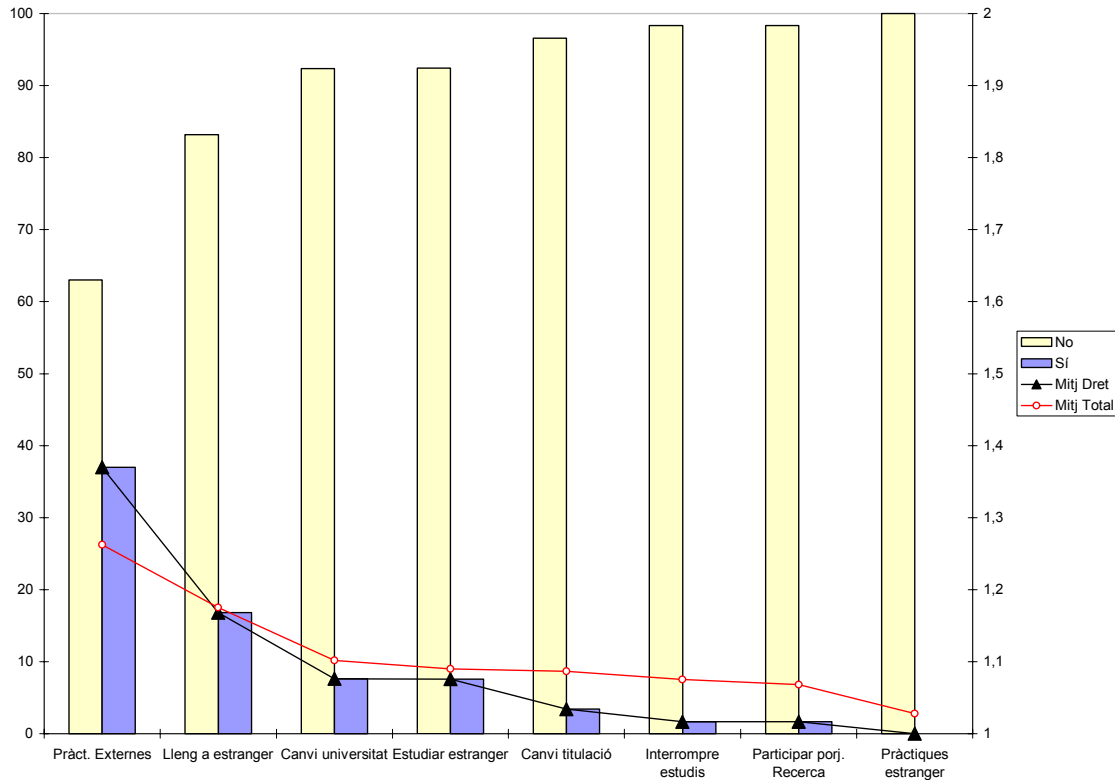
- Puntuen per sota per la poca presència del treball en grup (Poc=56/41*)

En el conjunt de la universitat l'exigència, els principis i els fets ocupen els primers llocs mentre que els aspectes ètics i polítics els darrers. Hom pot demanar-se més que l'ordenació que sembla raonable, si el pes que té cada cosa és l'adequat en una formació universitària.

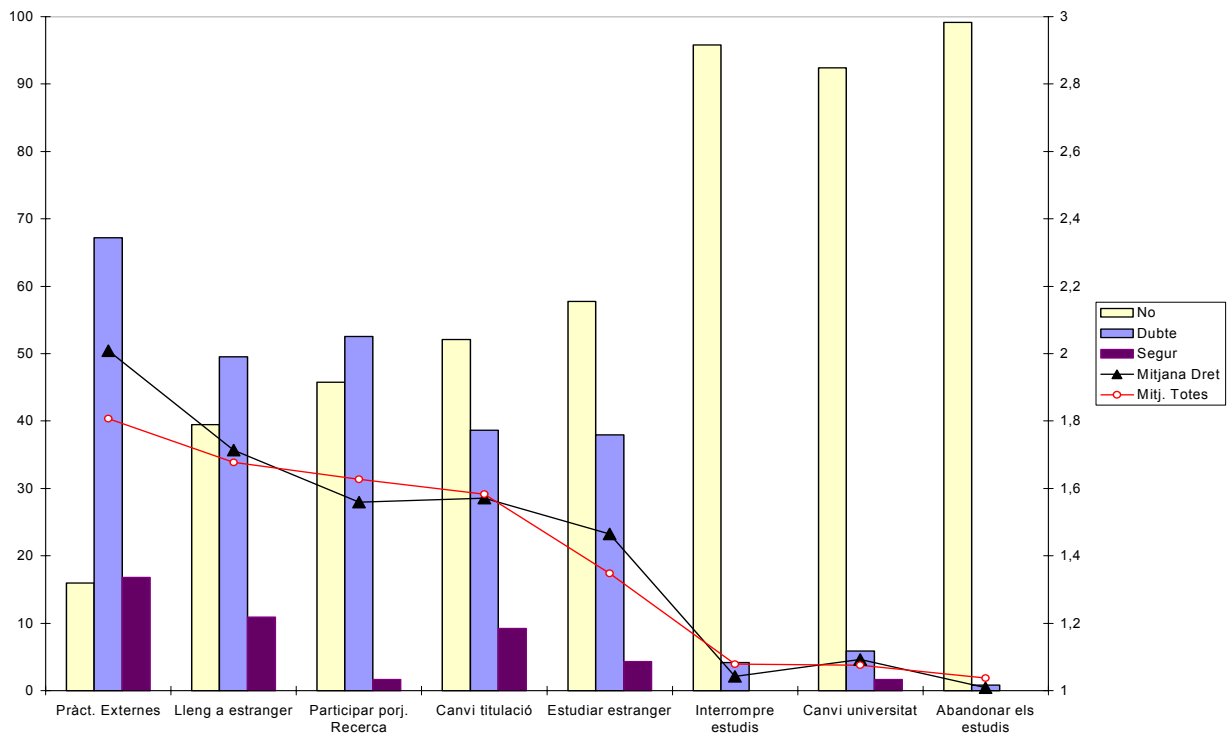
Els estudiants de Dret ocupen una posició central pel que fa a l'exigència en els estudis per sobre de les àrees de Socials, Humanitats i Economia i per sota de les àrees de Salut, Enginyeria i Ciències. Mostren poca tendència a treballar en grup però, en canvi, poden desenvolupar relativament els seus propis centres d'interès a través de treballs parcials contrapasant-se a l'àrea de salut en la que fan més treball grupal però en canvi no poden desenvolupar els propis centres d'interès.

5.- Estratègies de cara als estudis

La gràfica següent ens mostra un conjunt d'experiències lligades amb els estudis segons si els estudiants les han realitzades o no, per continuar amb una altra gràfica que mostra les expectatives de realitzar-les en el futur.

- Tots els aspectes estudiats en el conjunt de la mostra se situen per sota del 30%. Val la pena destacar que Catalunya queda molt per sota les altres dues regions europees pel que fa a les pràctiques a l'empresa i per sota clarament de la regió alemanya pel que fa a les estades a l'estranger.
- Els estudiants de dret segueixen una tendència pròxima a la mitjana en tots els aspectes indicats llevat de les pràctiques externes on mostren un percentatge significativament superior (37%/26%*).

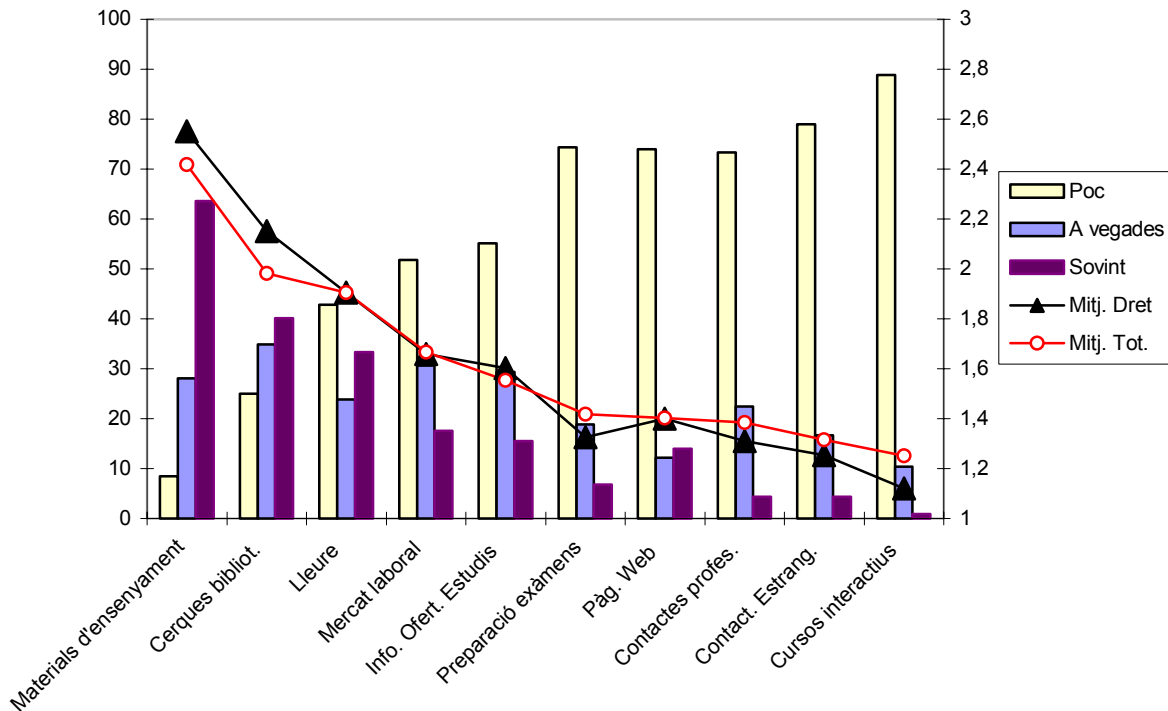
- Les expectatives de futur d'aquest col·lectiu segueixen la tendència mitjana llevat del mateix aspecte assenyalat anteriorment, ja que esperen fer pràctiques externes una mica més que la mitjana. (Segur=18%/13%*).

L'obligatorietat de les pràctiques externes és molt diferent entre regions ja que afecta pràcticament a la totalitat dels estudiants de Baden Wuttemberg, a un de cada tres dels de Rhône Alpes i només a un de cada quatre dels de Catalunya. La proporció de estudiants que han fet estudis a l'estranger es baixa en totes les regions però Catalunya ocupa el darrer lloc.

Comparant les diferents titulacions en els aspectes que hem tingut en compte en aquest apartat podem adonar-nos que en aquest cas es comporten totes d'una manera semblant llevat de lleugeres diferències que es corresponen als trets culturals diferents. Per tant el que més es pot remarcar és la poca presència de les pràctiques externes i d'anar a estudiar a l'estranger.

6.- Utilització de l'ordinador

- La utilització de l'ordinador a casa per part dels estudiants de Dret se situa per sobre de la mitjana (80%/71%), en canvi l'ús a la universitat se situa per sota (32%/44%).

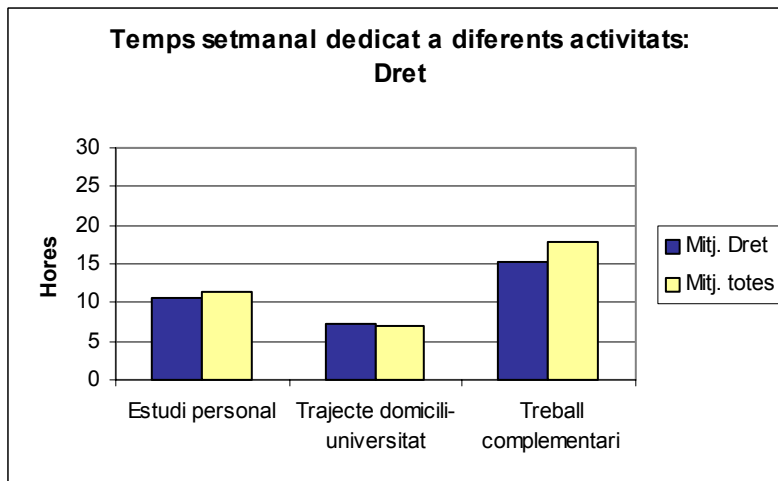
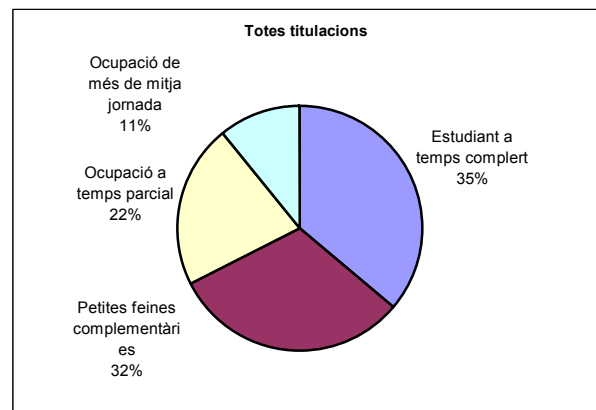
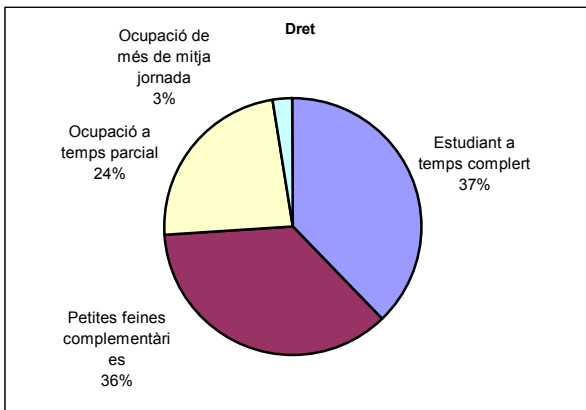
- La xarxa és utilitzada principalment per treure materials d'ensenyament (67%/58%) i consultar les biblioteques (43%/34%*).

Les dades ens mostren que s'ha produït en poc temps una forta generalització de les noves tecnologies de la informació tot i que encara hi ha una part dels estudiants que no les fan servir. Catalunya no queda mal situada en aquest aspecte. Els estudiants utilitzen la xarxa principalment per la recerca de materials útils per l'aprenentatge, en canvi el contacte amb el professorat a través d'aquest canal de comunicació és encara molt escadusser. La utilització de les noves tecnologies de la informació a Catalunya des de la universitat és semblant a la regió alemanya i una mica per sobre de la francesa.

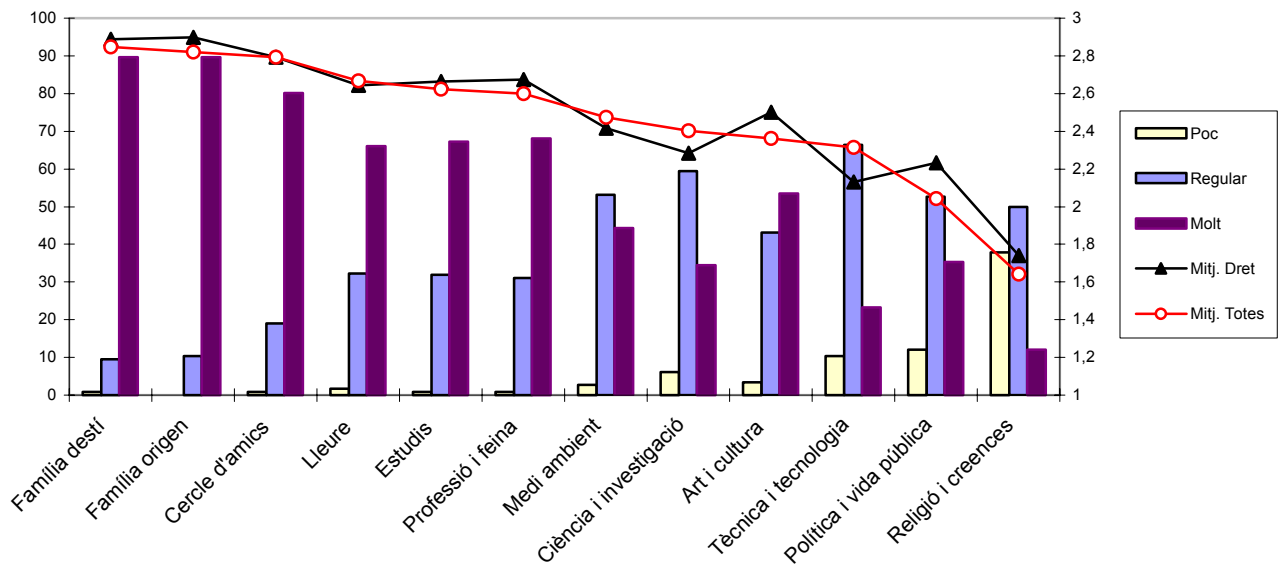
Una vegada més trobem la mateixa polarització entre les àrees de Ciències i les àrees d'Humanitats i Socials. Els estudiants de Dret s'assemblen més a Socials i Humanitats en el poc ús de l'ordinador pel lleure i més per la consulta de les biblioteques i materials d'estudi, contraposant-se a Enginyeria, Ciències i Salut i, també en aquest cas, tot i ser menys extrem, a l'àrea d'econòmiques.

7.- Condicions socials i estils de vida

En aquest apartat ens referirem a la presència del treball remunerat en el mode de vida dels estudiants i a l'escala de valors que sustenten i estan a la base dels seus propis estils de vida.

- Les diferències entre les tres regions són en aquest cas molt pronunciades. L'ocupació a temps complet que a Catalunya afecta al 14% dels estudiants és pràcticament inexistent en les altres regions, i en conjunt l'ocupació consistent, més enllà de les feines d'acompanyament d'estudis afecta a un de cada tres estudiants a Catalunya en front d'una mica menys d'un de cada cinc de les altres dues regions europees.
- Els estudiants d'aquesta àrea compaginen el treball amb els estudis seguint la pauta mitjana de totes les àrees estudiades.
- El temps setmanal mitjà dedicat a l'estudi personal també s'ajusta a la mitjana del conjunt.

- Podem observar com la família en les seves dues possibilitats, la d'origen i la destí, les amistats i l'esplai ocupen les primeres posicions, mentre que el darrer lloc l'ocupa la religió. Es tracta de valors que fan referència a l'esfera privada de la persona i formen una jerarquia que es manté en totes les àrees, per tant ho podem considerar com allò que els unifica com a joves estudiants i que orienta el seu estil de vida més enllà de les diferències. En segon lloc hi trobem dos valors relacionats d'una manera més aviat instrumental amb l'activitat que els estudiants realitzen a la universitat, és a dir els mateixos estudis i la professió. En tercer lloc un conjunt de valors, que els podem considerar expressius segons les diferents àrees d'estudi.
- Aquesta àrea s'assembla a la de socials en l'atribució d'una valoració més positiva a la política, i s'assembla al conjunt de les àrees d'humanitats i de socials en sentit ampli per la major valoració de la cultura i la inferior valoració de la ciència i la recerca, i de la tècnica.

La compaginació dels estudis amb el treball remunerat és més freqüent a Catalunya que a les altres regions. Si tenim en compte les hores que els estudiants dediquen a activitats externes a la universitat poden concloure que el temps que poden dedicar a l'estudi, en molts casos es realment limitat.

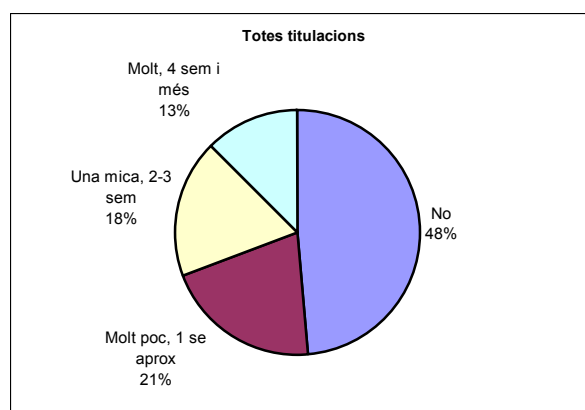
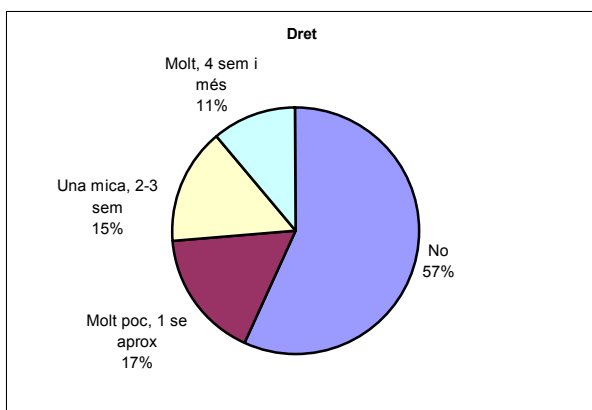
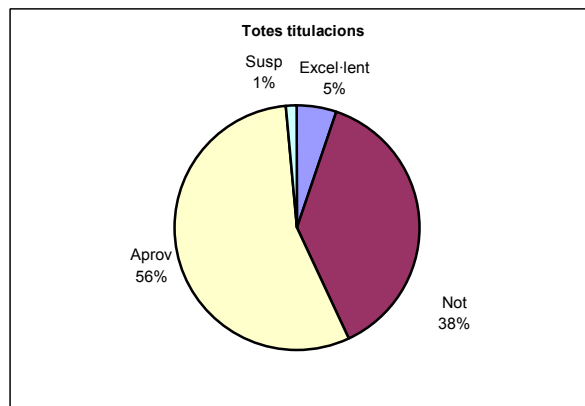
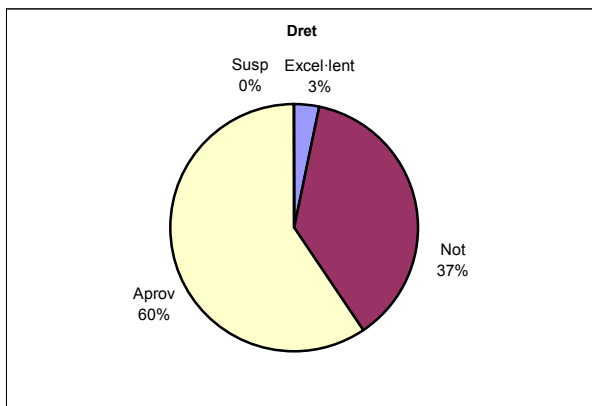
L'escala de valors és semblant en les tres regions estudiades.

Els estudiants de l'àrea de dret ocupen una posició intermèdia pel que fa a la compaginació dels estudis i el treball remunerat. La suma de les hores dedicades a treball remunerat, i desplaçaments ens fa veure com la dedicació setmanal a l'estudi no pot anar gaire més enllà de les 7h. que hi dediquen actualment, si no es redueixen les hores de classe presencial a la setmana. Mantenen la mateixa escala de valors fonamentals que les altres àrees però es distingeixen en front de les científico-tècniques per l'elevat valor donat a la cultura en contraposició a la ciència i la tècnica, i sobretot, per valorar més positivament l'activitat política tal com també ho fan els de l'àrea de socials.

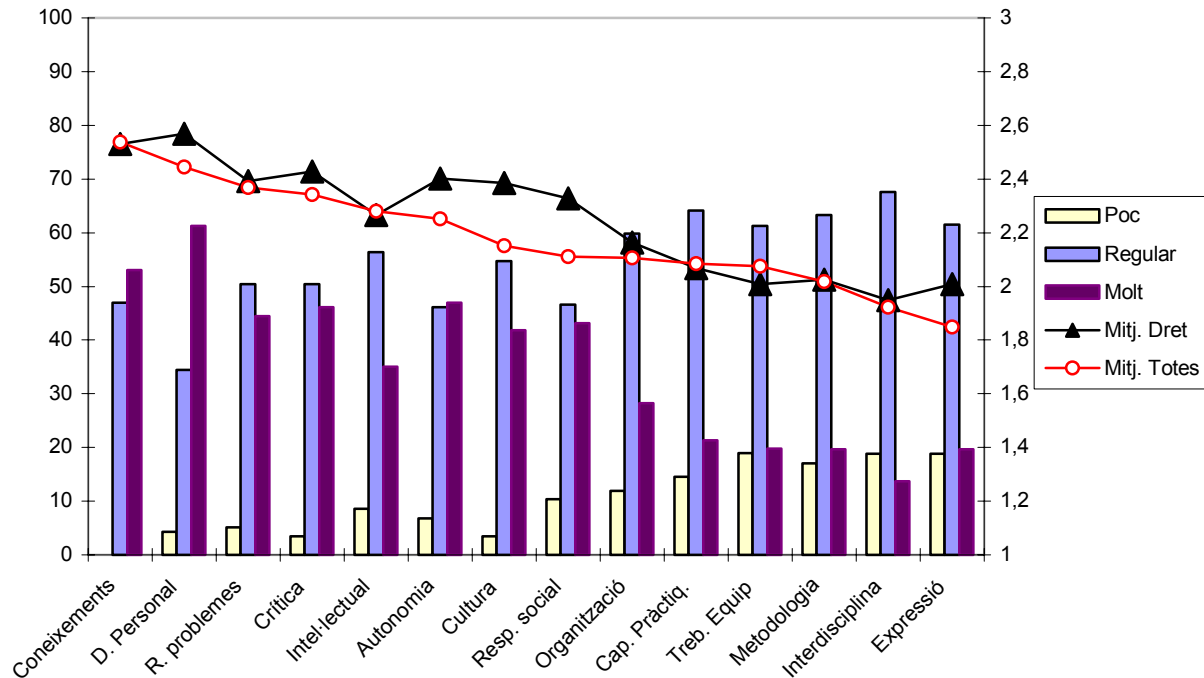
8.- L'èxit en els estudis

En aquest apartat ens referim als resultats assolits en els estudis a partir d'un indicador més objectiu ja que els enquestats ens diuen quines notes predominen en el seu expedient, i d'un altra més subjectiu corresponent a la resposta a una pregunta on avaluen el seu progrés personal en diferents aspectes. Finalment estudiem la relació entre la nota de tall, l'opció de l'ingrés, la combinació dels estudis i el treball i l'èxit a través de les notes i el retard.

- La diferència entre les regions és significativa (0.30*). Catalunya és la regió en la qual és produeix més retard (51%), per sobre de Baden-Wuttemberg (41%) i sobre tot de Rhône-Alpes (21%) (*). En aquesta darrera regió no existeix el retard de dos cursos. Catalunya es diferencia de Baden-Wuttemberg en els retards més forts.
- La relació entre la dedicació a l'estudi i les notes predominants a l'expedient acadèmica en el conjunt d'estudiants de Catalunya, contràriament al que podríem esperar, és molt baixa, (CC = 0.10*), i en la majoria de titulacions no és significativa.
- Com és d'esperar l'expedient acadèmic, mesurat a partir de les notes predominants segons declaració del mateix estudiant, mostra una bona correlació amb el retard en els estudis (C.C. = 0.43*). Així doncs no porten cap retard el 87%* dels estudiants amb predomini d' excel·lents, un 70%* dels de predomini de notable en front d'un 31%* dels de predomini d'aprobat. Un 66%* dels estudiants que porten una mica de retard i un 80% dels que porten dos semestres tenen un expedient amb predomini d'aprobat, el qual correspon en conjunt al 56% dels estudiants. 17 dels 22 (77%*) estudiants que tenen un expedient amb predomini de suspesos porten un retard de 2 cursos o més.
- La nota d'accés a la universitat també és relativament una bona predictora de les notes predominants en l'expedient (CC. 0.34*). Així doncs un 20%* els estudiants que entraren a la universitat amb una mitjana entre 8 i 10 tenen un expedient de predomini d'excel·lents en front d'un 5% del total i un 51% dels mateixos tenen predomini de notables en front d'un 38%* de mitjana.
- La nota d'accés també mostra una associació significativa (CC=0.27*) amb el retard a la universitat. Així doncs no tenen retard un 70%* dels estudiants amb nota d'accés de 8 a 10, un 60%* dels que tenen entre 7 i 8 en front d'un 38%* entre els que tenen entre 5 i 7.
- La compaginació dels estudis amb el treball remunerat té una relació negativa amb el retard en els estudis (CC= -0.21*) més forta que no pas amb les notes durant els estudis (CC = 0.12*), lògicament en sentit contrari. Les notes d'accés mantenen la influència que hem indicat abans en el retard sigui quina sigui la situació pel que fa al treball durant els estudis, i al mateix temps els estudiants a temps complert sempre mantenen una probabilitat més alta de no retardar-se, sigui quina sigui la nota d'accés. Les dues variables mostren la seva influència independentment. Les probabilitats de no retardar-se en els estudis entre els estudiants que han accedit a la universitat amb una nota de 8 a 10 són, d'un 0.79* si estudien a temps complert, 0.65* si fan feines d'acompanyament, 0.66* si treballen a temps parcial i 0.56 ns. si treballen a jornada complerta. Per altre cantó les probabilitats de no retardar-se entre els estudiants a temps complert són 0.79* si han accedit amb una nota alta, 0.71* si han accedit amb una nota mitja i 0.48* si han accedit amb una nota baixa.
- Un 85% dels enquestats estan cursant els estudis que van triar en primera opció sense tenir en compte la universitat de preferència, i el 15% restant en una opció que no va ser la primera. La relació entre l'opció dels estudis i les notes de l'expedient és significativa encara que molt fluixa (CC= 0.10*) però es tracta d'una relació espúrea ja que s'anul·la quan es controla per les notes d'accés, és a dir que és una relació que encobreix la variable que realment funciona que és la nota, la qual tendeix a ser més alta lògicament entre els estudiants que poden realitzar la seva primera opció.

- Les notes a mitja carrera dels estudiants de l'àrea de Dret són iguals als de la mitjana, però en canvi tendeixen a acumular menys retard que el conjunt.

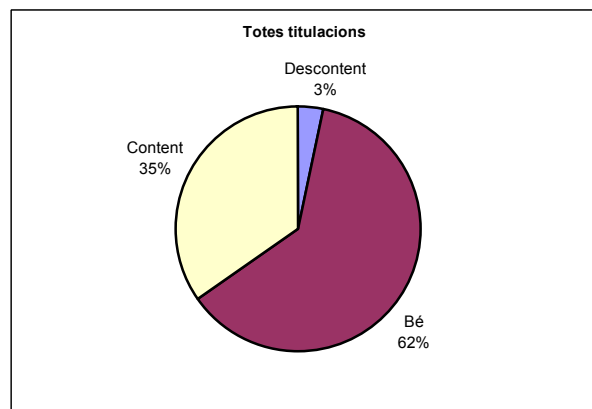
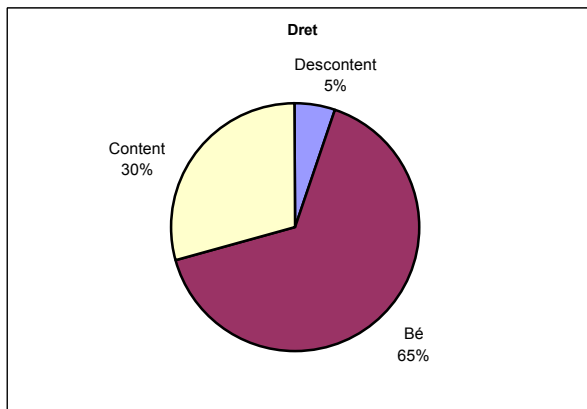
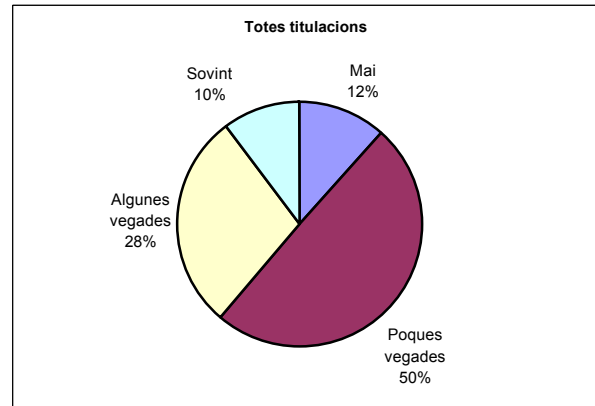
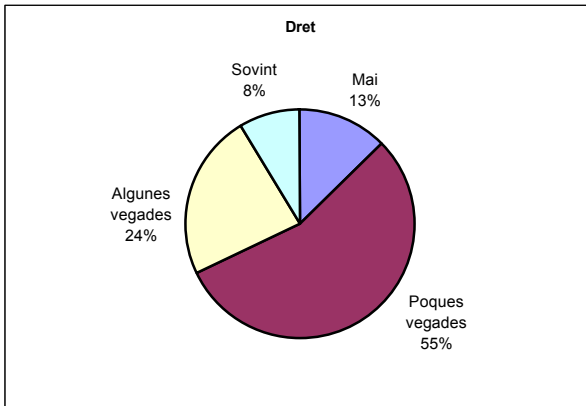
- En línies generals la percepció que tenen els estudiants enquestats del seu progrés personal és més alta que les valoracions que donen a altres preguntes del qüestionari. Tal com es pot veure en la gràfica el rang va des de 2.5 fins a 1.8, essent 2 la mitjana teòrica.
- La gràfica ens deixa veure clarament quins són els aspectes que els estudiants consideren que progressen més i quins els que menys. La diferència entre el valor de la freqüència molt i regular és claríssim: consideren que progressen menys en organització, capacitat pràctica, treball en equip, metodologia, interdisciplinarietat i expressió, és a dir en les famoses competències transversals.
- Destaquen els estudiants d'aquesta àrea pels progressos percebuts en la responsabilitat social, els aspectes culturals, l'autonomia, el desenvolupament personal, la capacitat crítica, i la capacitat expressiva.
- En canvi se situen per sota de la mitjana en la capacitat per treballar en equip..

Els estudiants en com a conjunt tendeixen a valorar més els progressos que fan en diferents aspectes que no pas el que els ofereix la institució universitària com a tal, la qual cosa pot ser deguda a la percepció que tenen de l'esforç que han de fer per reeixir. La valoració dels progressos percebuts segueix la següent gradació descendent: Adquisició de coneixements, Desenvolupament personal, Metodologies, Aspectes professionals.

La compaginació dels estudis amb el treball remunerat té una influència negativa en les qualificacions acadèmiques i fa que augmenti el retard en els cursos, el qual és més freqüent a Catalunya que a les altres regions. Això no vol dir que no sigui enriquidor en altres aspectes, i per tant sembla que l'organització de la universitat hauria de tenir més en compte aquest fet.

Els estudiants de l'àrea de Dret tendeixen a tenir unes notes a l'expedient molt pròximes a la mitjana de totes les àrees però acumulen menys retard. Perceben progressos personals en molts aspectes, situant-se per sota en la capacitat treballar en grup.

9.- Relacions socials i orientació.

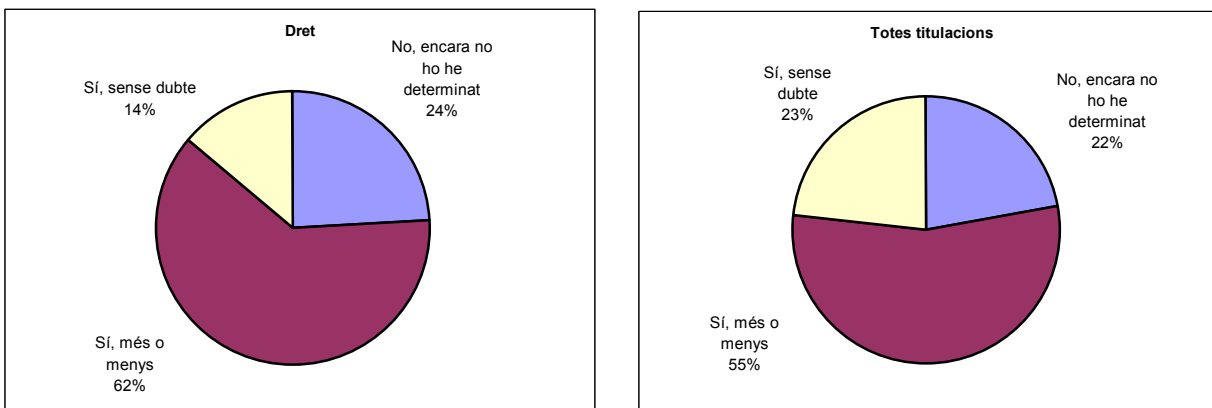
- A l'entorn de dues tercers parts dels estudiants no tenen contactes amb el professorat ni amb professionals relacionats amb el propi camp d'estudi. Set de cada deu en voldrien tenir més amb el professorat i nou de cada deu amb els professionals del ram.
- La freqüència de contactes amb el professorat dels estudiants de l'àrea de Dret se situa per sota de la mitjana (32%/38%*)
- La gran majoria jutja positivament la relació amb el professorat tot i que només tres de cada deu n'està content, proporció que és inferior a la majoria de les altres àrees.

Els estudiants de Catalunya reclamen més contactes amb el professorat i amb professionals externs a la universitat. Els resultats semblen indicar que el sistema actual de tutories voluntàries no asseguren una relació fluida del professorat amb la majoria dels estudiants.

10.- Tria de la professió i orientació professional.

Estat actual de la tria

Més de la meitat dels estudiants enquestats té una idea més o menys definida de la professió a la qual volen accedir. La resta es divideixen a parts gairebé iguals entre els que han realitzat ja la tria d'una manera del tot segura i els que encara no han pres aquesta decisió.

Dret destaca per un major volum d'estudiants amb una definició parcialment clara de la seva futura tria professional ('sí, més o menys'=62/55*).

Àmbit geogràfic de treball

Els estudiants catalans mostren una clara preferència per acabar treballant permanentment a Catalunya, sense que siguin significatives les petites diferències que es poden observar segons les àrees. Així, mantenen aquesta preferència al voltant d'un 95% d'estudiants, proporció superior a la que s'obté en les altres regions europees estudiades (que en el cas de Rhône-Alpes baixa fins un 80%).

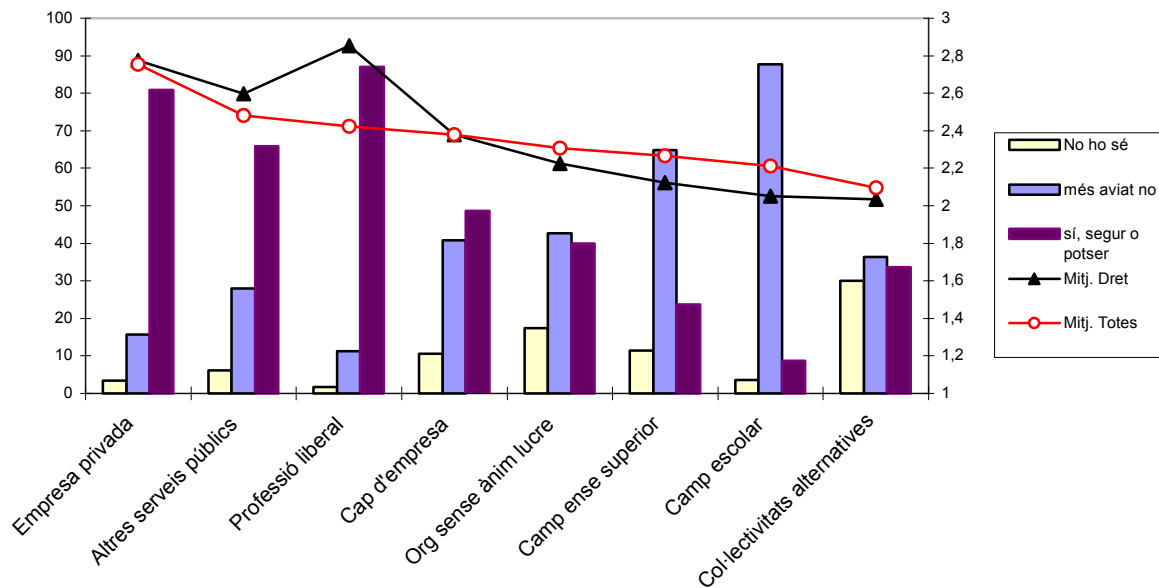
Àmbits d'activitat preferits

L'àmbit escolar no és un destí de treball permanent desitjat més que per una quarta part dels estudiants, i només una tercera part es decanta per l'ensenyament superior.

Contemplen la possibilitat de treballar permanentment en col·lectivitats alternatives més d'una tercera part dels estudiants, si bé una quarta part dubten al respecte. Tampoc les organitzacions sense ànim de lucre representen una tria molt important a llarg termini (41%).

L'opció de cap d'empresa se situa en cinquè lloc de la tria (46%) i la professió liberal ja ateny la meitat d'estudiants que la consideren desitjable.

El treball en l'administració pública és percebut com una opció bona per més de la meitat dels estudiants (56%), però la tria indiscutiblement majoritària és la d'acabar treballant en l'àmbit de l'empresa privada (80%).

Els estudiants de dret mostren unes preferències molt marcades per l'exercici de la professió liberal (sí=87/50*), seguida de la participació en empresa privada, que equival a la del conjunt de totes les àrees (sí=81/80), i amb una tendència important cap als serveis públics, en aquest cas, superior al global (sí=66/56*).

L'opció de cap d'empresa, com en el conjunt, s'acosta a la meitat de preferències positives (sí=49/46); com també són similars les que fan referència a organitzacions sense ànim de lucre (sí=40/41) i a col·lectivitats alternatives (sí=34/37).

És l'ensenyament l'àmbit en què dret destaca com a preferència menor, tant pel que fa l'ensenyament superior (sí=24/33*), com sobretot en l'escolar (sí=9/26*).

Valors professionals

A partir de la valoració que els estudiants universitaris fan de diversos aspectes, ens podem aproximar a les orientacions, actituds i valors que mantenen en relació a la seva futura professió.

Un dels aspectes potser més inesperats en aquest sentit és el fort valor que atribueixen, no al que desitjarien que fos la seva futura feina en si, sinó al que els hauria de deixar fer a més a més. Així, quatre cinques parts dels estudiants consideren molt important el fet que la seva professió sigui compatible amb la vida familiar, alhora que tres quartes parts atribueixen molt de valor al fet que els permeti disposar de temps lliure.

A continuació, gairebé un 70% dels estudiants atorguen molt valor a dos aspectes relacionats amb l'autonomia en el treball: poder realitzar les pròpies idees a la feina i poder prendre decisions un/a mateix/a.

Al voltant també del 70% consideren molt important treballar amb éssers humans i no només amb objectes i, continuant amb aquesta vessant més 'altruista', dues terceres parts afirmen que poder ajudar d'altres persones és un aspecte molt important de la seva futura feina.

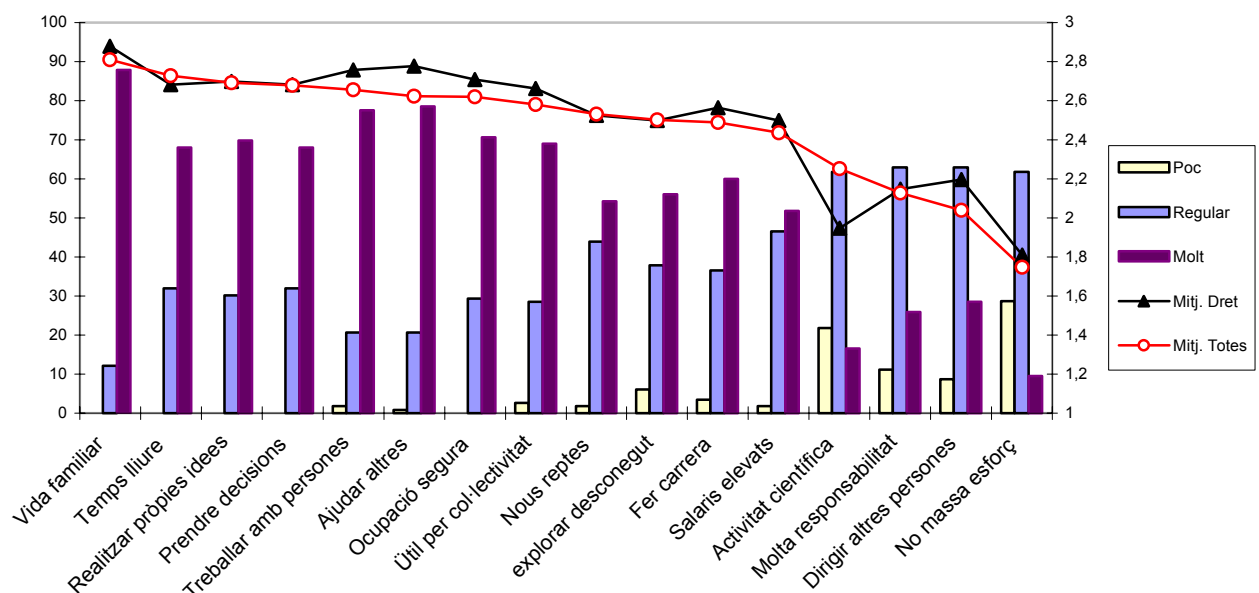
Encara per sobre del 60% trobem, d'una banda, un aspecte de caire més material com pot ser considerar important que sigui una ocupació segura; i, de l'altra, una de signe clarament altruista com poder fer alguna cosa útil per a la col·lectivitat.

Amb un percentatge del 55% se situen dos aspectes relacionats amb formes de treballar innovadores i potser associades amb el caràcter inherent al desenvolupament científic: els resulta molt important que el treball constantment imposi nous reptes i la possibilitat d'explorar el que és desconegut. Malgrat això, el percentatge d'estudiants que consideren molt important obtenir una feina que impliqui directament desenvolupar una activitat científica, es rebaixa fins una mica més d'una tercera part.

Més de la meitat atorguen molta importància al fet que la feina ofereixi bones possibilitats de fer carrera, mentre que en la mateixa línia instrumental un 46% es decanta per la importància d'obtenir salaris elevats.

Al voltant del 22% advoquen per característiques del treball associades a posicions de comandament: els resulta molt important exercir tasques que exigeixin molta responsabilitat i també la possibilitat de dirigir altres persones.

Finalment, només un 8% d'estudiants valoren com a molt important l'obtenció d'un treball que no exigeixi massa esforç.

Els estudiants de dret presenten diferències estadísticament significatives respecte del conjunt d'estudiants pel que fa a la major tendència cap a valors que hem anomenat altruistes en el seu futur treball: ajudar d'altres persones (molt important=78/65*) i treballar amb éssers humans (molt important=78/69*).

Malgrat això, per al cas de dret cal no oblidar que també les puntuacions obtingudes en aspectes més instrumentals són superiors a les globals: obtenir una ocupació segura (molt important=71/64), bones possibilitats de fer carrera (molt important=60/53) i poder dirigir altres persones (molt important=28/22).

D'altra banda, també és significativa la menor importància atribuïda a la continuació del desenvolupament científic en la feina (molt important=17/36*).

A l'hora de definir preferències sobre la professió futura, els estudiants universitaris donen molta importància a la condició de desenvolupar una feina que permeti una actuació autònoma per la seva part. D'altra banda la preferència per la inserció en la regió d'origen és molt marcada en tots els casos quan es tracta d'una opció definitiva. Pel que fa a l'àmbit d'inserció, els estudiants prenen opcions molt obertes a tots els àmbits d'activitat quan es tracta de considerar un treball transitori; ara bé, les preferències es concentren més quan es tracta d'un destí permanent.

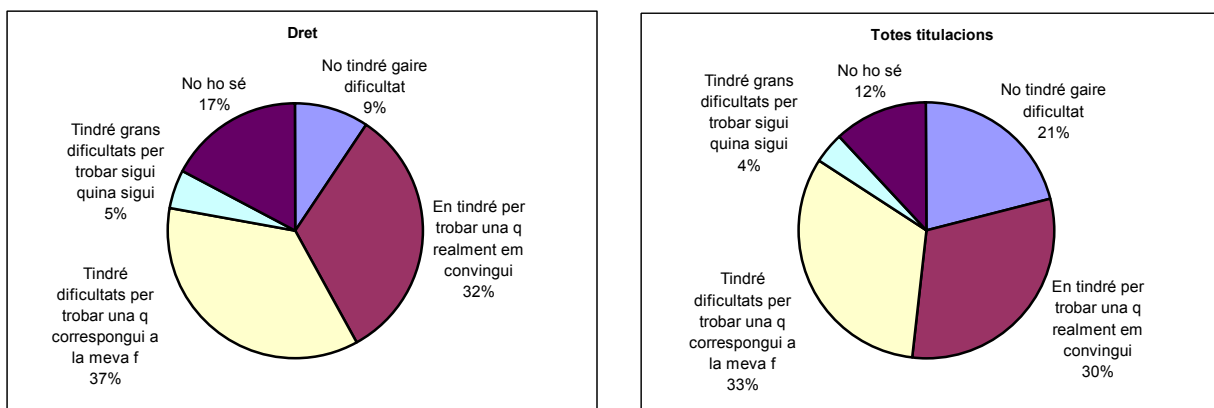
Els estudiants de dret mostren una preferència molt marcada per sobre de la resta cap a l'exercici de la professió liberal, però cal no oblidar que també es donen tries majoritàries en l'empresa privada i per sobre del conjunt en els serveis públics. Pel que fa als valors professionals, es detecta un afavoriment tant dels valors altruistes com dels instrumentals, la qual cosa ens pot remetre a la coexistència de més d'un perfil definit dins d'aquests estudis.

11.- Oportunitats professionals

Oportunitats d'inserció

La imatge que del seu futur professional tenen els estudiants universitaris enquestats es construeix, entre d'altres coses, a partir de l'anticipació que fan respecte de les oportunitats d'inserció amb què es trobaran un cop acabats els estudis.

- Només dos de cada cinc estudiants de meitat de carrera preveuen una inserció fàcil, lliure de dificultats, en el mercat.
- Una tercera part percep una situació de mercat que haurà de comportar dificultats en l'accés a treballs en correspondència amb els estudis cursats.
- Un 30% ubica les dificultats en l'obtenció de treballs convenients segons les pròpies expectatives.
- Un 4% adopta la postura més pessimista preveient grans dificultats en la inserció. I, per últim, el 12% admet un desconeixement marcat sobre les futures oportunitats. Ara bé, aquesta distribució, vàlida pel global d'estudiants, resulta ser força variable en funció de l'àrea d'estudis que analitzem en concret.

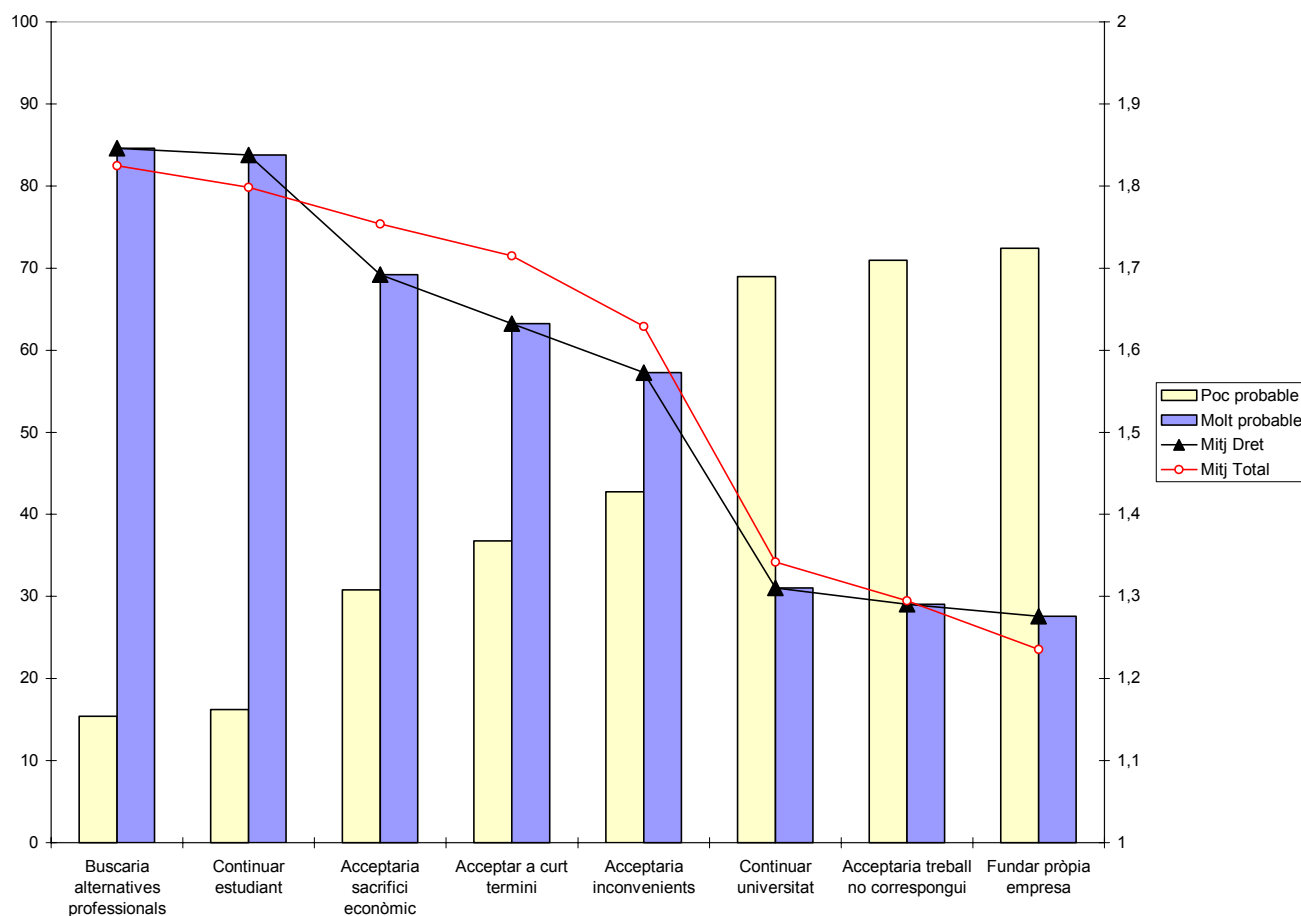
Així, els estudiants de dret presenten una opinió una mica menys optimista que la del conjunt, obtenint un percentatge inferior de respostes en la categoria 'no tindrè gaire dificultats' (9/21*).

Reaccions previstes davant dificultats en el mercat laboral

La previsió que els estudiants fan respecte les estratègies més probables que emprendrien en cas d'haver-se d'enfrontar a dificultats d'inserció professional, constitueix un indicador sobre la importància atribuïda al projecte professional, la seguretat i decisió amb què s'enfronten al seu futur, els recursos que es veuen capaços de mobilitzar, les condicions percebudes de l'entorn, etc.

- Un 82% d'estudiants afirmen que l'estratègia a seguir seria probablement la cerca d'alternatives professionals equivalents econòmicament dins la seva especialitat. Gairebé en la mateixa proporció, dos de cada cinc, pensen que continuarien estudiant per tal de millorar les seves oportunitats professionals.
- Tres quartes parts donen prioritat a la correspondència amb els estudis que han cursat, de manera que, amb la condició de poder realitzar el seu projecte professional, acceptarien un sacrifici econòmic; mentre que un 71% acceptaria un lloc de treball que no correspongués amb la seva formació, com una opció transitòria.
- Un 63% acceptaria inconvenients importants (canvi de domicili, trajecte llarg, etc.). Una tercera part optaria probablement per 'quedar-se a la universitat per utilitzar de forma intel·ligent aquest temps d'espera'.

- Un 29% estarien disposats a acceptar de manera permanent un lloc de treball que no correspongués a la seva formació. I, en darrer terme, una quarta part intentaria fundar la seva pròpia empresa.

Els estudiants de dret es mostren menys disposats que el conjunt a acceptar feines no corresponents als estudis a curt termini (probable=63/71*), com tampoc s'inclinen tant a acceptar sacrificis econòmics (probable=69/75) ni d'altres inconvenients (probable=57/63).

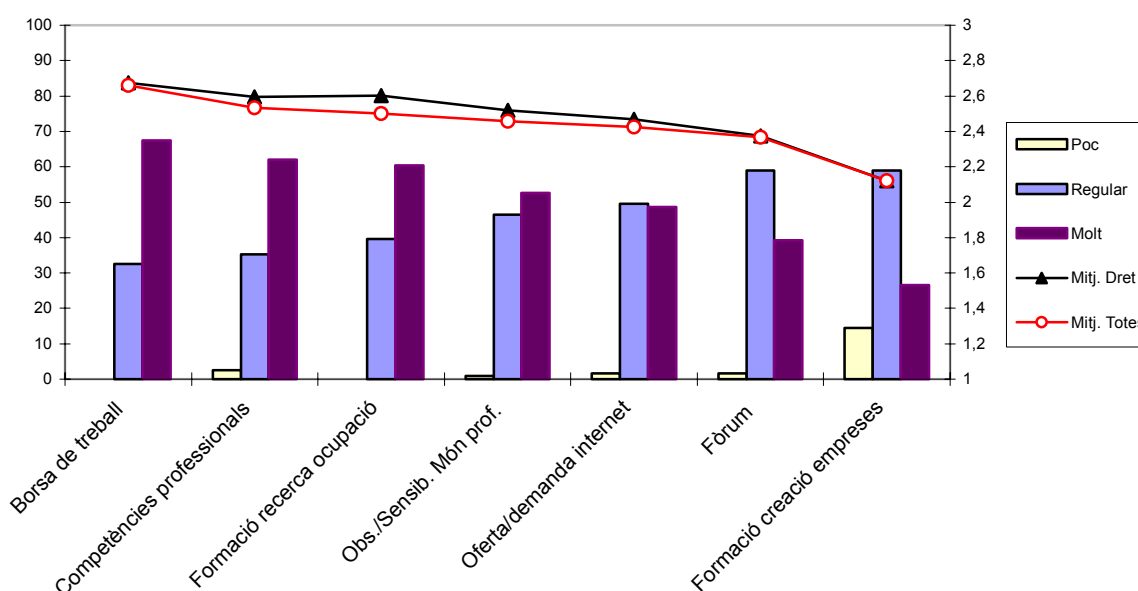
En general els estudiants catalans anticipen una situació en el mercat laboral més difícil que els de les altres dues regions. Igualment les dones dibuixen un panorama més pessimista que els homes.

Malgrat que en les previsions de cara a la inserció els estudiants de dret són una mica menys optimistes que el conjunt, les estratègies anticipades davant possibles dificultats en el mercat passen menys per l'acceptació de feines que no corresponguin amb els estudis i, en general, l'acceptació de sacrificis econòmics o d'altres tipus d'inconvenients.

12.- Ajuts a la inserció

Ajuts a la inserció

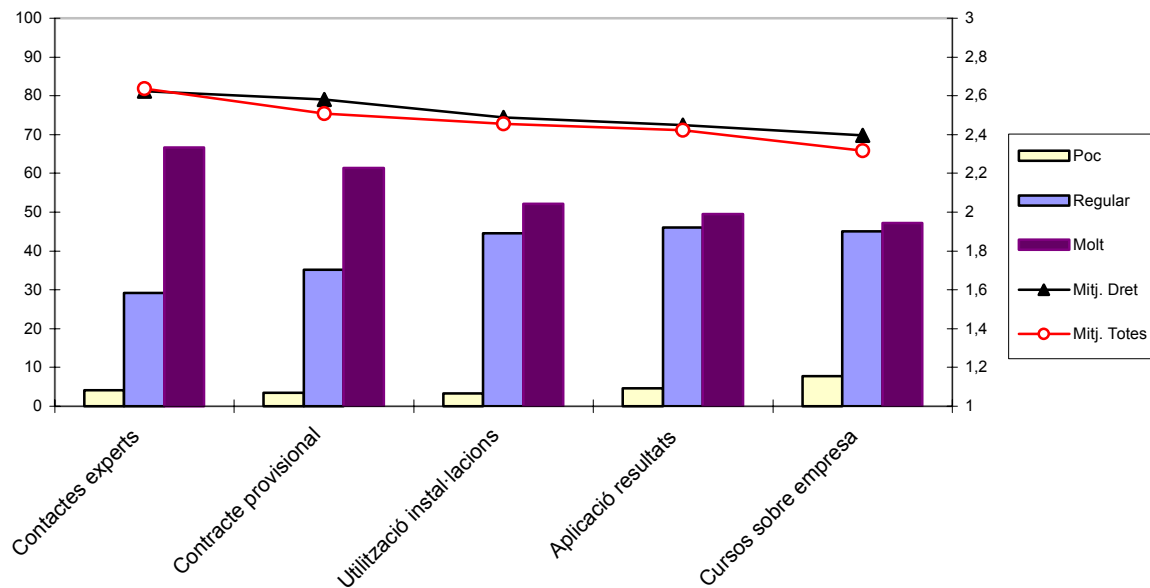
Les accions que la universitat pot emprendre amb l'objectiu d'afavorir la inserció professional dels seus titulats són diverses i els estudiants les valoren positivament, malgrat que de forma desigual. La jerarquitització que realitzen prioritza l'establiment de borses de treball, amb dues terceres parts dels estudiants que ho consideren molt important. Les possibles accions per desenvolupar capacitats i competències professionals són també requerides amplament pel conjunt d'estudiants (molt important=56%), seguida de prop de la preparació per a la recerca d'ocupació (molt important=56%). Gairebé la meitat consideren molt important la possibilitat de realitzar estades d'observació i sensibilització en el món professional, com també l'existència d'un vincle d'informació d'oferta i demanda d'ocupació a través d'internet. Dos de cada cinc atorguen també molta importància a la creació de fòrums estudiants/empreses. Mentre que, en darrer terme, un 30% consideren molt important rebre formació per a la creació d'empreses.

Des de l'àrea de dret els estudiants emeten una valoració de les possibles mesures d'ajut a la transició força similar a la del conjunt d'estudiants. Només s'allunya una mica de les tendències centrals en la lleugera major valoració del desenvolupament de competències professionals (molt important=62/56) i de la preparació per a la cerca d'ocupació (molt important=60/53).

Ajuts a la creació d'empresa

La valoració que els estudiants fan dels possibles ajuts per part de la universitat específicament dirigits a la creació d'empresa presenten un caire més desigual per àrees. Dues terceres parts dels estudiants desitjarien molt de suport per la possibilitat d'establir contactes amb experts o institucions econòmiques per a la creació d'empreses. Un 55% atorga aquesta valoració a poder tenir un contracte provisional de feina a temps parcial amb la universitat per ajudar a la posada en marxa de la creació de l'empresa. La meitat desitjarien obtenir molt suport en la utilització de les sales i instal·lacions de la institució superior per a un període transitori (laboratoris, programes informàtics, biblioteca, etc.). Un 45% valora com a desitjable molt suport en l'ajuda a l'aplicació pràctica dels resultats científics. Mentre que un 38% reclamen molt de suport a través de la realització de cursos/seminaris dedicats a l'empresari i a l'empresa.

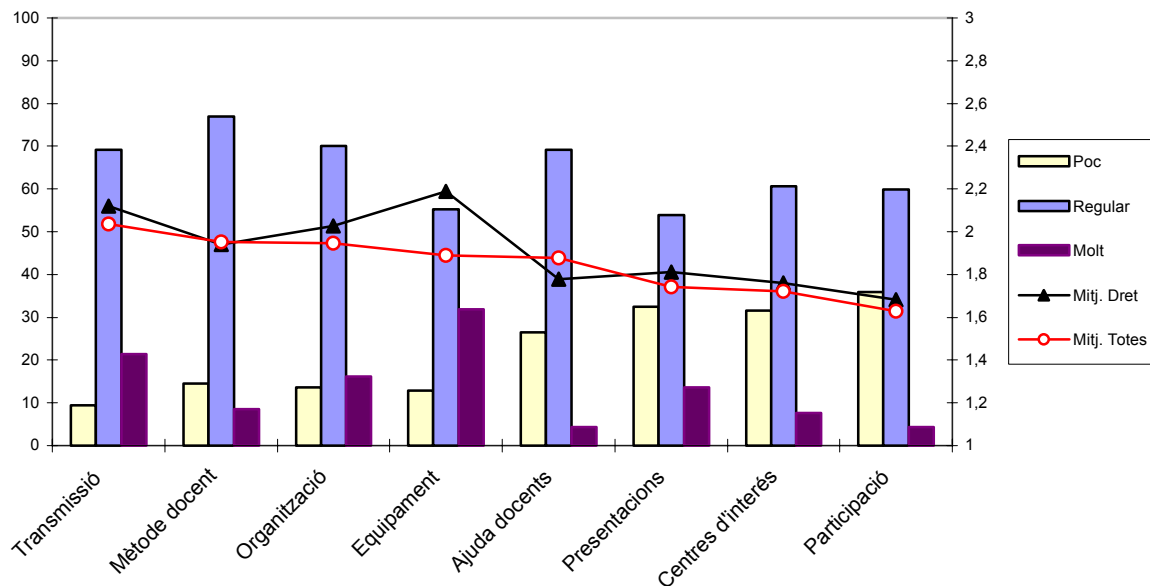

Els estudiants de dret valoren gairebé totes les possibilitats d'ajut una mica per sobre del que ho fa el conjunt d'estudiants. Els dos aspectes que destaquen lleugerament, malgrat que sense arribar a presentar diferències significatives, són: cursos sobre empreses (molt suport=47/38) i contractes provisionals amb la universitat (molt suport=61/54).

Els estudiants i, especialment, les estudiantes, fan una molt bona valoració de les mesures proposades com a ajuts a la transició. La mesura menys afavorida és la formació per a la creació d'empreses, tendència que veiem confirmada pel fet que les àrees que ja s'havien mostrat menys avesades a l'establiment per compte propi, atorguen poc valor relatiu als possibles ajuts per a la creació d'empresa.

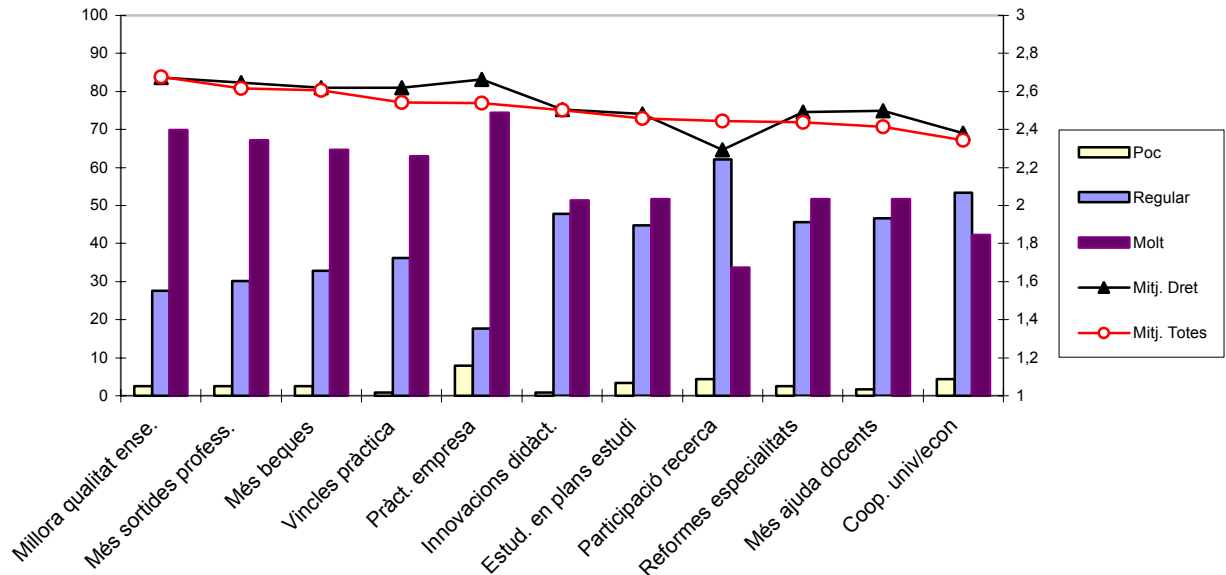
Els estudiants de l'àrea de dret valoren de forma similar a la del conjunt les mesures generals proposades d'ajut a la transició, mentre que tendeixen a valorar una mica per sobre les que fan referència a ajuts per a la creació d'empresa.

13.- Valoració de la qualitat i propostes de millora

- El conjunt dels estudiants enquestats dona una nota d'aprovat just en els següents aspectes: Transmissió de coneixements, Organització dels estudis, Mètode docent, els equipaments i l'Ajuda dels docents. Se situen per sota de l'aprovat l'Orientació a l'inici del curs, el Treball sobre centres d'interès i la possibilitat de participar en l'organització dels cursos.
- Els estudiants d'aquesta àrea tendeixen a valorar força positivament l'equipament (32%/17%, i una mica per sobre les orientacions de l'inici de curs (14%/8%*) i l'organització dels estudis (16%/9%*), la qualitat de la transmissió (21%/13%*) però en canvi se situen una mica per sota de la mitjana quan tracten l'ajuda que reben dels docents (poc=27%/20% ns)

Hem seleccionat les demandes de millora de la qualitat que han senyalat el conjunt dels estudiants de la mostra amb una puntuació superior a 2., la qual cosa vol dir que tots són insistentment demanats.

- Podem observar com el més sol·licitat és la millora de la qualitat de l'ensenyament, seguit de dos aspectes que no són pròpiament una competència de la universitat, les sortides professionals i les beques. En el pol oposat hi trobem la cooperació entre el món econòmic i la universitat, l'ajuda dels docents i les reformes de les especialitats.
- Els estudiants de Dret puntuen en moltes demandes igual que la mitjana. Se situen per sobre quan reclamen més pràctiques en les empreses (56%/40%*), reformes en els plans d'estudis (33%/20%*) i més ajuda dels docents, en canvi estan menys interessats en participar en recerques (Poc=17%/10%*).
- Tenint en compte tots els indicadors destaquen, junt amb els de Salut, en un component que agrupa els canvis de normativa i una disminució de l'exigència en els estudis i tot sols en un factor que agrupa les reclamacions de més treball en petits grups i més ajuda dels docents.

El més remarcable de la valoració que els estudiants de Catalunya fan del funcionament dels aspectes acadèmics és que la mitjana més alta dels vuit aspectes que hem tingut en compte se situa tot just en l'aprobat i es tracta, com altres vegades s'ha comprovat, de la qualitat dels continguts tramesos. Catalunya queda situada per sota de les altres regions pel que fa a la qualitat dels continguts, la manera de donar els cursos i el suport rebut del professorat, la qual cosa remarca la necessitat de fer una reflexió sobre aquests aspectes.

Els estudiants d'aquesta àrea reclamen una millor atenció dels docents, sobretot, en el cas de les dones i, ressalten la necessitat d'augmentar les possibilitats de fer pràctiques externes.